

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2022-09-29
Stockholm

Mål nr
F 9698-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-07-15 i mål nr F 5436-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

Staten genom Lantmäteriet
801 82 Gävle

Motpart

P P

SAKEN

Debitering av förrättningskostnader
(Lantmäterimyndighetens fakturanr 899426837, 899549224 och 899682520)

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom samt lantmäterimyndighetens debiteringsbeslut enligt fakturorna 899426837, 899549224 och 899682520 och fastställer den sammanlagda förrättningskostnaden till 55 000 kr.

Dok.Id 1857495

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäteriet har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa myndighetens debiteringsbeslut.

P P har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäteriet har i Mark- och miljööverdomstolen framhållit följande.

Mark- och miljödomstolen har hänvisat till att förrättningen delvis omfattat samma arbetsmoment som utförts i en tidigare förrättning rörande samma fastigheter. Enligt domstolen borde detta påverka omfattningen av de utredningsåtgärder som lantmäterimyndigheten haft att vidta exempelvis avseende de samfälligheter som berörs av förrättningen. Detta ifrågasätts. Handlingar från tidigare förrättning har använts i den mån det varit möjligt. De samfällighetsutredningar som gjordes var nödvändiga, då det inte fanns någon sådan utredning som täckte behovet.

Detta ärende och det ärende som mark- och miljödomstolen har hänvisat till i sin dom är inte jämförbara, varför kostnaden inte kan sättas ned med hänvisning till det senare ärendet.

Vid en jämförelse mellan dagbok och tidkort kan noteras att förd tid korresponderar, direkt eller indirekt, med dagboksanteckningar i ärendet utom vid sju tidföringar. Avvikelserna avser i samtliga fall aktiviteten beredning och uppgår till totalt 7,5 timmar. Till åtgärder som genomförts men inte dokumenterats i dagboken hör överväganden av olika slag, såsom avseende frågan om det var lämpligt att lämna gränsen omarkerad. Det kan inte krävas att lantmäterimyndigheten i detalj redogör för all upparbetad tid i ärendet. Det skulle leda till en ökad tidsåtgång.

Redovisningen av aktiviteten beredning är i vissa fall inte helt rättvisande. Viss tid som egentligen avsett sakägarkontakter och framtagande av protokoll har förts under den

aktiviteten. Att tid delvis förts under fel aktivitet kan bero på att de olika arbetsmomenten är sammanflätade med varandra och att det därför inte är uppenbart när ett moment upphör och ett annat tar vid. Att tid förts på fel aktivitet är olyckligt, men innebär inte att den totalt upplupna tiden är felaktig.

P P har anfört att den nedsättning som han har begärt är lågt satt då förrettningen var offererad till 45 000 kr och slutade på 139 000 kr. Vid en tidigare liknande men mer invecklad förrettning blev slutpriset 32 000 kr.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Avgifterna för lantmäteriförrättningar är författningsstyrda och lantmäterimyndigheten ska debitera förrettningens kostnader efter principen om full kostnadstäckning. Eftersom inget avtal har träffats om fast pris för den aktuella förrettningen ska avgiften beräknas efter den tid som behövs för handläggning av förrettningen och införande i fastighetsregistret (se 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar).

Den totalt debiterade förrettningens kostnaden uppgår till 85 510 kr och motsvarar 56,25 timmar nedlagd tid samt ett fast belopp om 3 400 kr.

Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta att den tid som lantmäterimyndigheten har debiterat i förrettningen motsvarar faktiskt nedlagd tid.

Frågan är då om debiteringen är skäligen med hänsyn till ärendets karaktär och omfattning. Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Förrättningen avsåg fastighetsreglering berörande fastigheterna A och B. Fastighetsregleringen innebar att den förra fastigheten avstod viss mark till den senare. Fastigheten B bildades 2019 genom avstyckning från A. Den nu aktuella förrettningen byggde på en överenskommelse mellan parterna. Vid förrettningen utfördes inget fältarbete.

Liksom mark- och miljödomstolen utgår Mark- och miljööverdomstolen ifrån att beredningen av ärendet bör ha förenklats av den nyligen genomförda avstyckningen. Däremot har i detta ärende en samfällighetsutredning behövt genomföras inför fördelningen av samfällighetsandelar. Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen att förrättningskostnaderna ska sättas ner, men i något mindre mån än mark- och miljödomstolen funnit, nämligen till 55 000 kr. Mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet med detta.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Gösta Ihrfelt och Rikard Backelin, referent, samt tekniska rådet Jan Gustafsson.

Föredragande har varit Cecilia Forsman.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-07-15
meddelad i
Växjö

Mål nr F 5436-20

PARTER

Klagande

P P

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets debiteringsbeslut den 4 november 2020 i ärende M191452 avseende fakturanr 899682520, se bilaga 1

SAKEN

Förrättningskostnad rörande fastigheterna A och B i Klippans kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Lantmäteriets debiteringsbeslut och fastställer den sammanlagda förrättningskostnaden till 35 000 kronor i Lantmäteriets ärende M191452.

Det ankommer på Lantmäteriet att vidta erforderliga åtgärder som föranleds av att mark- och miljödomstolen nedsätter den sammanlagda och slutliga förrättningskostnaden till ovan angivet belopp.

BAKGRUND

Lantmäteriet har den 4 november 2020 slutfakturerat P P för förrättningskostnader om 24 225 kronor avseende fastighetsreglering berörande fastigheterna A och B. Lantmäteriet har dessförinnan delfakturerat P P med två fakturor nr 899549224 och 899549224.

P P har nu överklagat storleken på förrättningskostnaden till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

P P har yrkat att den totala förrättningskostnaden ska sättas ned. Han vits-ordar ett fakturabelopp om 35 000 kronor.

Till stöd för sitt yrkande har han anfört bland annat följande. För fem år sedan gjorde han en fastighetsreglering från A till E om cirka 13 000 m³, där dessutom två arbetare från Lantmäteriet fick göra två gränsutsättningar på plats. Avstyckningen kostade cirka 32 000 kronor.

Fem år senare sålde han fastigheten A varvid han behöll cirka fem hek-tar väster om en större asfalterad väg vilket utgör en naturlig gräns mellan fastighet-erna. Avstyckningen tilldelades J.E. på Lantmäteriet som återkom till honom med pris och uppgav att om ingen lantmätare skulle behöva göra någon utsättning så skulle det kosta cirka 45 000 kronor. Han gav klartecken för avstyckningen men denna drog ut på tiden på grund av ett väntande bygglov.

Efter en tid meddelade J.E. honom att en tredjedel av det tänkta området inte gick att avstycka (nuvarande B avd. 2 och 3). Det var fråga om den del där hans tänkta infart till fastigheten ligger. Han hade inget annat val än att godkänna avstyckningen så som J.E. anförde. Avstyckningen utfördes och sluträkningen uppgick till 53 763 kronor (exklusive nuvarande B avd. 2 och 3).

Marken som inte kom med i avstyckningen var det viktigaste området för fastigheten och han frågade därför J.E. igen angående detta område. J.E. uppgav då att det gick att utföra den aktuella avstyckningen. Merkostnaden skulle bli omkring 35 000 kronor och det skulle ta minimum cirka sex veckor.

För att kunna avsluta försäljningen av fastigheten A så fanns ingen tid att vänta. Efter att den första förrättningen genomförts så beslutade han sig direkt för att lämna in en ny ansökan avseende nuvarande B avd. 2 och 3. Han tilldelas R.L. som handläggare på Lantmäteriet och hon återkom med en of-fert om cirka 70 000 kronor.

Det dröjde därefter inte länge innan han fick ett brev från Lantmäteriet där de uppgav att priset i offerten inte längre gällde utan att allt skulle göras på löpande timpeng. När han jämförde med hur J.E. skulle debitera för samma avstyckning så var han övertygad om att den första offerten var fel. Först fick han en delfaktura om 28 260 kronor därefter en till om 33 025 kronor och slutligen en sluträkning om 24 225 kronor varvid slutsumman landade på 85 510 kronor för en avstyckning som från början skulle kosta 35 000 kronor. Hela den sammanlagda förrättningen, vilken J.E. offererat cirka 45 000 kronor från början slutar på 139 273 kronor.

Den kontakt han har haft med R.L. under avstyckningstiden har rört försäljningskontraktet för den avstyckade fastigheten. Han har skickat detta till henne både via e-post och till Lantmäteriet i original vid minst två tillfällen.

Med ovanstående i beaktande anser han att Lantmäteriet har överdebiterat honom med cirka 60 000 kronor och han bestrider därför befintligt fakturabelopp. Han är villig att betala den merkostnad som var utlovad från början om 35 000 kronor.

Lantmäteriet har yttrat sig och avstyrker bifall till överklagandet. Till stöd för sin inställning har Lantmäteriet anfört bland annat följande.

Bakgrund

Ansökan om fastighetsreglering inkom från lagfaren ägare till fastigheten B, P P och tillträdande ägare till fastigheten A, M D, den 27 september 2019. Ärendet fick nr. M191452. Den 28 september 2020 fattades beslut i ärendet, beslutet vann laga kraft den 26 oktober 2020.

Lantmäteriet har ställt ut fakturor till P P i enlighet med beslut om fördelning av förrättningskostnader. Totalt har 56,25 timmar debiterats vilket motsvarar 82 110 kronor samt ett fast belopp om 3 400 kronor. P P har fakturerats sammanlagt 85 510 kronor. Lantmäteriet beslutade innan slutlig fakturering att skriva ned ärendet med 6,5 timmar motsvarande 10 000 kronor med anledning av lärande i arbetet.

Utveckling av inställning

Lantmäteriet är en avgiftsfinansierad myndighet som ska bedriva sin verksamhet enligt principen om full kostnadstäckning. Enligt 4 § förordning (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar ska en avgift tas ut beräknad enligt tidsåtgång. Detta innebär att all nedlagd tid som behövs för genomförande av yrkade åtgärder i ett förrättningsärende debiteras från det att en ansökan inkommit till att avslutningsarbete med registrering av ärendet i fastighetsregistret har genomförts.

Enligt samma paragraf kan en avgift, baserad på ett fast belopp istället för tidsåtgång, tas ut för vissa arbetsmoment (se Lantmäteriets föreskrift 2017:6). Från och med den 1 februari 2018 tar Lantmäteriet därför ut, med stöd av föreskriften, ett fast belopp för att täcka kostnaden vid ärendemottagningen, vid utställande av räkningar samt för arbetet med införande i fastighetsregistret. För att minimera risken med dubbeldebitering innehåller föreskriften en regel om reducerat belopp för förrättningar som var pågående den 1 februari 2018 och som ställs in eller avslutas av Lantmäteriet efter den 30 april 2018. För detaljerad information om upparbetad tid, aktuella föreskrifter och avgifter, se bilaga 1A-B till yttrandet.

De huvudsakliga arbetsmoment och tider som debiterats genom överklagad faktura redogörs för nedan.

1. Debiterade timmar avseende beredning (FHB).

I ärendet har totalt 37 timmar debiterats avseende beredning. Initial beredning har skett dvs. genomgång av ansökan samt bakomliggande handlingar som är av relevans för ärendet och genomgång av förutsättningarna som finns i det aktuella ärendet. Ny fångeshandling avseende marköverföringen har begärts in. Överenskommelse om fastighetsreglering, som behövt ytterligare kompletteringar, har inkommit. Handling avseende dispens från landskapsbildskydd och bygglovshandling har inhämtats från ärende M18580, se aktbilagor MM1-MM2. Arkivutredning har beställts för bestämning av samfälligheten C läge och bredd för det om-råde som berörs av förrättningen samt bestämning av A:s andel i C och D Berörda rättigheter har beretts i Lantmäteriets ärendehand-läggningssystem. Kartbeställning har skickats till mät- och kartingenjör. Oskadlig-hetsprövning har gjorts och därefter har förfrågan om medgivande från panträttshavare skickats. Diskussion om tolkning av andelstal i överenskommelse har förts mellan förrättningslantmätare och berörda parter. Yrkande om fördelning av andelar i samfälligheter samt skattetal har inkommit och beretts i ärendesystemet. Komplettering till överenskommelsen har inkommit. Tid för telefonsamtal och e-post har tidsförts som beredning trots att det kunnat tidföras som sakägarkontakter, se punkt 2. I förrättningens slutskede har akten färdigställts för beslut och underrättelse om avslutad förrättning har skickats ut tillsammans med beslutshandlingar.

2. Debiterade timmar avseende sakägarkontakter (FHK).

I ärendet har totalt 2,25 timmar debiterats avseende sakägarkontakter. Lantmäteriet har haft sakägarkontakt både per telefon och e-post vilket framkommer av dagboken. Efter varje sakägarkontakt ska förrättningslantmätaren dokumentera vilken kontakt som förevarit och, i förekommande fall, bereda ärendet i ärendesystemet. Det är således inte enbart kontakten i sig som debiterats utan även viss tid som måste läggas ned i ärendet i anledning av den tidigare nämnda kontakten.

3. Debiterade timmar avseende fastighetsutredning (FHU).

I ärendet har totalt 12,5 timmar debiterats avseende fastighetsutredning. Tiden avser dels utredning av C läge samt vilken andel A har i C, se aktbilaga UT1 samt utredning av A:s andel i E, se aktbilaga UT2.

4. Debiterade timmar avseende beräkning och kartframställning (FBK).

I ärendet har totalt 2,5 timmar debiterats avseende beräkning och kartframställning. Tiden avser upprättande av förrättningskarta.

5. Debiterade timmar avseende protokoll och beskrivning (FHP).

I ärendet har totalt 2 timmar debiterats avseende protokoll och beskrivning. I ärendet har en beskrivning, aktbilaga BE1 och ett protokoll upprättats, aktbilaga PR1 i Lantmäteriets akt 1276-2020/16 upprättats.

Upplysningsvis har därtill tid för förrättningsassistenter avseende hantering av överklagandet lagts ned i ärendet, denna tid har emellertid tidförts på tidkoden FHO och har inte belastat P P.

Bedömning

Lantmäteriet prövar förutsättningar och omständigheter i varje enskilt ärende vilket kan leda till olika tidsbehov och förrättningskostnader i enskilda ärenden. I ärendet fördes tiden enligt löpande räkning. Någon överenskommelse om fast pris fanns inte. Till vad P P har anfört avseende att fakturerat belopp överstiger lämnad prisuppgift i tidigare förrättning samt att fakturerat belopp överstiger lämnad prisuppgift i aktuell förrättning lämnar Lantmäteriet följande redogörelse.

Lantmäteriets debiteringsskyldighet är författningsstyrd och har sin grund i 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar och styrs av det tidsbehov som har förelegat i varje enskilt ärende. Vad som sagts och framkommit i annan förrättning med annan förrättningslantmätare saknar relevans för det aktuella

ärendet. I förevarande ärende har förrättningslantmätaren per e-post lämnat uppskattad förrättningskostnad om cirka 70 000 kronor samt informerat om att det uppskattade priset var utifrån vad som framkommit till och med dagen då e-postmeddelandet skickades, den 18 maj 2020. Ärendet avser fastighetsreglering av mark tillhörande A, även om något fältarbete inte krävts så har förrättningen i viss mån varit mer komplex än normalt och två arkivutredningen har genomförts för att klargöra andelar i respektive samfällighet tillhörande A samt utbredningen av samfälligheterna i förhållande till marken som överfördes. Ärendet har sedermera utökats med yrkande om fördelning av andelar i D och C för att få tillgång till de överförda skiftena. Lantmäteriet kan även konstatera att sökanden bland annat inkommit med överenskommelse som flera gånger behövts kompletteras samt yrkande om fördelning av andelar i samfälligheter och har således belastat ärendet tidsmässigt. Den uppskattade kostnaden, vilken inte är juridiskt bindande, har med anledning av ovanstående överskridits.

Lantmäteriet har i ärendet hanterat en ansökan som debiteringsmässigt krävt beredning, sakägarkontakter, utredning, kartframställning och beslut. Den debiterade tiden har varit nödvändig för handläggning av ärendet och kostnaderna är skäligen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 16 kap. 8 § fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, avgjort målet utan att hålla sammanträde.

Rättsliga förutsättningar

Avgifterna för lantmåteriförrättningar är författningsstyrda och Lantmäteriet ska debitera kostnaderna efter principen om full kostnadstäckning. Lantmäteriet ska därvid tillämpa förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmåteriförrättningar (avgiftsförordningen) och de föreskrifter som Lantmäteriet meddelat med stöd av denna.

Av 4 § i avgiftsförordningen framgår att avgiften antingen ska beräknas utifrån den tid som behövs för handläggningen av förrättningen och införande i fastighetsregistret eller, om det är särskilt föreskrivet, tas ut med ett fast belopp för vissa förrättningar, delar av förrättningar och i vissa fall införande i fastighetsregistret. Vid debitering i förevarande mål är Lantmäteriets föreskrifter LMFS 2018:5, 2019:4 och 2020:2 tillämpliga. Någon överenskommelse om fast pris finns inte. Lantmäteriet har därmed, med stöd av 4 § avgiftsförordningen, debiterat ärendet på löpande räkning.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Lantmäteriet har fakturerat P P 28 260 kronor den 1 juni 2020 genom del-faktura nr 899426837, 33 025 kronor den 28 augusti 2020 genom delfaktura nr 899549224 och 24 225 kronor genom nu aktuell slutfaktura. Det sammanlagda beloppet som debiterats enligt nämnda fakturor uppgår till 85 510 kronor.

P P har överklagat Lantmäteriets slutfaktura i ärendet men har yrkat att det totala belopp som har fakturerats honom med anledning av den aktuella förrättning-en ska sättas ned till 35 000 kronor. Mark- och miljödomstolen är därför nu oförhindrad att pröva skäligheten för den totala förrättningskostnaden. En sådan prövning innefattar de belopp som debiterats enligt tidigare utfärdade delfakturor i ärendet (se RH 2009:32).

Utgångspunkten för Lantmäteriets debitering är att Lantmäteriet ska ha rätt till full kostnadstäckning för det arbete som utförts i förrättningen. Mark- och miljödomstolen har att ta ställning till om debiteringen har skett i enlighet med avgiftsförordningen och gällande föreskrifter, samt om tidsåtgången avseende nedlagt arbete har varit nödvändigt med hänsyn till ärendets omfattning och karaktär och om debiterad tid därmed är skälig.

I den här typen av mål ställs det krav på en tydlig redovisning från Lantmäteriets sida beträffande vilket arbetet som har utförts och vilken tid detta har tagit i anspråk (jmf till exempel Mark- och miljööverdomstolens dom av den 15 januari 2019 i mål

F 5529-18 och dom av den 11 oktober 2017 i mål F 4328-17). I detta fall kan domstolen konstatera att bland annat har sammanlagt har 37 timmar debiterats för vad som anges vara beredning. De i beredningen ingående arbetsmomenten och skälen för deras genomförande är dock inte närmare beskrivet av Lantmäteriet i dess yttrande i målet och det framgår inte heller av övrigt underlag i målet. Även om inte Lantmäteriet kan anses behöva redogöra i detalj i dagboksbladet för varje nedlagd timme så bör den tid som nedlagts på ett tillfredsställande sätt ändå kunna förklaras och eventuella oklarheter i detta hänseende faller tillbaka på Lantmäteriet.

Förrättningen i ärende M 191452 får vidare med anledning av vad P P an-fört till stöd för sitt överklagande bedömas ha berört och delvis omfattat samma arbetsmoment som utförts i en tidigare lantmäteriförrättning berörande samma fastighet som nu är aktuell. Detta borde påverka omfattningen på de utredningsåtgärder som Lantmäteriet haft att genomföra exempelvis avseende berörda samfälligheter i den nu aktuella förrättningen. Något fältarbete har inte heller krävts. I förevarande fall är det således fråga om en förrättning som torde kräva en relativt begränsad insats från Lantmäteriets sida (jmf. bland annat Mark- och miljööverdomstolens dom av den 9 september 2020 i mål nr F 6869-19 och dom den 10 maj 2021 i mål F 12318-20).

Enligt domstolens bedömning ger således inte av Lantmäteriet anförda redovisningar eller övrigt underlag i målet tillräckligt stöd för att förrättningen i förevarande fall varit särskilt komplicerad eller arbetskrävande. Vidare har Mark- och miljödomstolen exempelvis i dom av den 12 april i mål F 10874-20 ansett att ungefär cirka 25 timmar varit skälig tid för genomförande av en fastighetsreglering som i huvudsak får bedömas ha varit av motsvarande omfattning och svårighetsgrad som i nu aktuellt fall. Det bör noteras att nu redovisat avgörande från Mark- och miljööverdomstolen avsett en förrättning som också innefattat fältarbeten, vilket inte är fallet med den i detta mål aktuella förrättningen. Mark- och miljödomstolen anser mot denna bakgrund att den nedlagda tiden om 56,25 timmar framstår som orimligt hög och att det finns fog för att nedsätta den totala förrättningskostnaden till det av

P P vitsordade beloppet om 35 000 kronor. Det av honom vitsordade be-
loppet motsvarar en ungefärlig sammanlagd handläggningstid om 25 timmar.

Enligt tidigare utfärdade delfakturer har P P debiterats ett sammanlagt be-
lopp om 61 285 kronor. Med hänsyn till att mark- och miljödomstolen nu nedsätter den
totala förrättningskostnaden ankommer det också på Lantmäteriet att vidta er-
forderliga åtgärder så att överskjutande belopp som debiterats och erlagts enligt
tidi-gare utfärdade delfakturer i ärendet återbetalas till P P.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 5 augusti 2021.

Lars Svensson

Björn Bodin

I domstolens avgörande har rådmannen Lars Svensson, ordförande, och tekniska rå-
det Björn Bodin deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Caroline Tor-
stensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.